

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นการศึกษาถึงชีวิตจริงของคนกลุ่มหนึ่งในประเทศไทยที่ถือว่าเป็น “คนไร้เอกสารพิสูจน์ทราบตัวบุคคลในประเทศไทย” หรือ คนที่ไร้การรับรองตัวบุคคลจากรัฐใดๆ ที่อยู่ในประเทศไทย โดยจะทำการศึกษาถึงลักษณะทั่วไปทั้งในการให้คำนิยามและประเภทของคนไร้เอกสารพิสูจน์ทราบตัวบุคคลในประเทศไทย ศึกษาสาเหตุที่มาที่ทำให้บุคคลดังกล่าวตกเป็นคนไร้การรับรองจากรัฐ และศึกษาผลกระทบที่เกิดขึ้นกับคนไร้เอกสารพิสูจน์ทราบตัวบุคคล ตลอดจนเป็นการศึกษาที่มุ่งสืบหากระบวนการที่จะทำให้คนไร้เอกสารพิสูจน์ทราบตัวบุคคลในประเทศไทยสามารถ เข้าถึงการมีเอกสารพิสูจน์ทราบตัวบุคคลในประเทศไทยได้

ระเบียบวิธีการศึกษาในครั้งนี้ มุ่งการศึกษาผ่านการวิจัยเชิงประสบการณ์ และการทำห้องทดลองทางสังคม นอกเหนือไปจากการวิจัยทางเอกสาร โดยผู้ศึกษาได้ทดลองเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายในกระบวนการที่จะทำให้กรณีศึกษาคนไร้เอกสารพิสูจน์ทราบตัวบุคคลในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ได้รับการรับรองตัวบุคคลจากรัฐไทย และ ได้รับการออกเอกสารพิสูจน์ทราบตัวบุคคล ซึ่งจากผลการศึกษาทำให้เกิดข้อค้นพบในหลายประการ ดังนี้

ประการที่หนึ่ง จากการศึกษาลักษณะทั่วไปของคนไร้เอกสารพิสูจน์ทราบตัวบุคคลที่อยู่ในรัฐไทย ทำให้สามารถให้คำนิยาม “คนไร้เอกสารพิสูจน์ทราบตัวบุคคล” ที่มีลักษณะ เป็นบุคคลที่ไม่เคยได้รับการรับรองความเป็นบุคคลตามกฎหมาย (Legal Personality) จากรัฐใด ก็คือ “บุคคลที่ไม่มีชื่ออยู่ในทะเบียนราษฎรของรัฐใดๆ” เป็นบุคคลที่ตกอยู่ในสถานะบุคคล (Legal Status) เป็น “คนไร้รัฐ” หรือเป็น “คนไร้สัญชาติ” อีกด้วย

ประการที่สอง จากการจำแนกประเภทผ่านจุดเกาะเกี่ยวและความสัมพันธ์ของคนไร้เอกสารพิสูจน์ทราบตัวบุคคลที่มีต่อรัฐไทย ก็ทำให้ค้นพบว่า โดยแท้จริงแล้ว คนไร้เอกสารพิสูจน์ทราบตัวบุคคลในประเทศไทยจำนวนมาก คือ บุคคลที่มีสัญชาติไทย แต่เนื่องจากขาดเอกสารพิสูจน์ทราบตัวบุคคลจึงไม่สามารถแสดงตนได้ว่าตนเป็นคนสัญชาติไทย

ประการที่สาม จากการค้นหาสาเหตุของการทำให้คนในรัฐไทยตกเป็นคนไร้เอกสารพิสูจน์ทราบตัวบุคคล เพื่อที่จะสามารถแก้ไขปัญหาการไร้เอกสารพิสูจน์ทราบตัวบุคคลได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงได้ทำให้ทราบว่า การเป็นคนไร้เอกสารที่ไม่มีชื่อในทะเบียนราษฎรนั้นอาจเกิดขึ้นได้จากความเป็นบุคคลที่อยู่ในพื้นที่ที่ห่างไกลหรือความเป็นบุคคลชาติพันธุ์ เนื่องจากความเป็นบุคคลดังกล่าวมีโอกาสที่จะตกลงจากทะเบียนราษฎรมาก ทั้งยังอาจถูกมองว่าเป็นคนต่างด้าว ซึ่งทำให้เจ้าหน้าที่รัฐที่ไม่มีความรู้ที่คนต่างด้าวสามารถมีชื่อในทะเบียนราษฎรไทยได้ ปฏิเสธการขอมีชื่อในทะเบียนราษฎรไทยของคนเหล่านั้น ทำให้ทราบว่าความไม่รู้ของเจ้าหน้าที่และความไม่รู้

ของคนไร้เอกสารพิสูจน์ทราบตัวบุคคลเองก็เป็นอีกสาเหตุประการสำคัญที่ทำให้เกิดคนไร้เอกสารพิสูจน์ทราบตัวบุคคลในรัฐไทยได้เช่นกัน

จากสาเหตุที่สามารถสืบค้นได้ดังกล่าว ทำให้ได้ข้อค้นพบที่ทำให้เข้าใจธรรมชาติของคนไร้เอกสารพิสูจน์ทราบตัวบุคคลในประการที่ว่า จะเป็นกลุ่มบุคคลที่ไม่สามารถหาพยานหลักฐานโดยทั่วไปที่เจ้าหน้าที่มักจะเรียกร้องในกระบวนการเพิ่มชื่อในทะเบียนราษฎรได้ ดังนั้นการแก้ไขปัญหาการไร้เอกสารพิสูจน์ทราบตัวบุคคลให้สำเร็จได้ เจ้าหน้าที่จึงไม่ควรจะเรียกร้องพยานหลักฐานที่คนไร้เอกสารพิสูจน์ทราบตัวบุคคลไม่มีหรือไม่อาจสามารถหามาได้

ประการที่สี่ เมื่อทำการศึกษผลกระทบที่เกิดขึ้นในระหว่างที่การไร้เอกสารพิสูจน์ทราบตัวบุคคลก็ยิ่งทำให้ทราบถึงสถานการณ์ความรุนแรงของผลกระทบที่จะต้องเร่งดำเนินการแก้ไขให้คนไร้เอกสารพิสูจน์ทราบตัวบุคคลเข้าถึงในสิทธิขั้นพื้นฐานต่างๆ หรือ สิทธิในการที่จะสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองได้ โดยการแก้ไขข้อกฎหมายหรือข้อเข้าใจผิดของสังคมที่กำหนดให้คนไร้เอกสารพิสูจน์ทราบตัวบุคคลที่ไม่มีความสามารถในการแสดงตนนั้น จะต้องทำการแสดงตนโดยไม่จำเป็น

ประการที่ห้า ในการวิจัยเชิงประสพการณ์กับแก้ไขปัญหาของกรณีศึกษาทำให้ผู้ศึกษาค้นพบว่า กระบวนการเข้าถึงการมีเอกสารพิสูจน์ทราบตัวบุคคลจำเป็นต้องมีการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมาย เนื่องจากต้องใช้กระบวนการสืบค้นข้อเท็จจริงตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศ การตรวจสอบพยานหลักฐานที่น่าเชื่อถือ การตรวจสอบองค์ความรู้ด้านข้อกฎหมายและนโยบาย ตลอดจนการกำหนดวิธีการทางกฎหมายและการยื่นข้อกฎหมายต่างๆ เมื่อได้รับการปฏิเสธ

ประการนี้ทำให้ผู้ศึกษาเห็นว่า นักกฎหมายและศูนย์ให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายต่างๆ จะต้องเข้ามามีบทบาทในการแก้ไขปัญหาให้มากขึ้น ผู้ศึกษาจึงมีข้อเสนอที่จะให้มีการจัดตั้ง "ศูนย์ให้ความช่วยเหลือคนไร้เอกสารพิสูจน์ทราบตัวบุคคล" ในคณะนิติศาสตร์ สถาบันการศึกษาต่างๆ และในหน่วยงานหรือองค์กรที่มีวิชาชีพทางกฎหมายหรือการให้ความช่วยเหลือประชาชน

และในประการสุดท้าย ผู้ศึกษามีข้อค้นพบว่าการที่จะให้คนไร้เอกสารพิสูจน์ตนมีเอกสารพิสูจน์ทราบตัวบุคคล ก็จะต้องเป็นการได้มาซึ่ง เอกสารพิสูจน์ทราบตัวบุคคลที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด ที่เป็นไปตามสิทธิในสถานะบุคคลของคนไร้เอกสารพิสูจน์ทราบตัวบุคคลนั้นด้วย กรณีตัวอย่างเช่น คนไร้เอกสารพิสูจน์ทราบตัวบุคคลที่มีสิทธิในสถานะเป็นบุคคลเป็น "คนชาติ" ของรัฐ ก็ย่อมจะต้องได้มาซึ่งเอกสารพิสูจน์ทราบตัวบุคคลที่แสดงถึงความเป็นคนชาติของรัฐเท่านั้น ทำให้การแก้ไขปัญหาการไร้เอกสารพิสูจน์ทราบตัวบุคคล อาจสามารถแก้ไขให้ "คนไร้รัฐ" หรือ "คนไร้สัญชาติ" มีรัฐเจ้าของตัวบุคคลหรือมีรัฐเจ้าของสัญชาติได้อีกด้วย

Abstract

This thesis is the study into real life of a group of persons in Thai state, about whom are considered as “unidentified persons in Thai state”- persons without any official document to legally prove their existence as persons, or, people without personal certification approved by any state, living in Thailand. The thesis shall study the general nature of the subject matter, give the definition, and classify the different types of these unidentified persons in Thai state. This thesis shall also study the various reasons that make these real people become persons without any certification from any state, and consequently study the effects inflicted upon them. Eventually, this thesis is the study aiming toward finding procedure that will effectively help these unidentified persons in Thai state to be able to access and acquire the official legal personal certification and identification in Thai state.

The pedagogy of this study, besides being documental research as well, is carried out through experiential research and doing a kind of social experimental lab. In doing so, I have placed myself as legal aid giving person in the process that will lead the cases of these unidentified persons studied in this thesis to receive personal certification from the Thai state, and acquire official personal identification document. The result of this study is a discovery in certain points, as shall be described as follow.

Firstly, studying the general nature of these unidentified persons living in the Thai state makes it possible to give definition of “unidentified persons”- characterized as persons who have never received any legal personality from any state, as is “persons whose names have never appeared in any population registration of any state”, being persons in legal status as “stateless” or “nationalityless” persons.

Secondly, classifying these unidentified persons through the connecting point and relationship that they have with the Thai state makes it clearer that a great number of these unidentified persons in Thai state actually are persons with Thai nationality. Nevertheless, because lack of any personal official certification as such, they cannot identify themselves as persons with Thai nationality.

Thirdly, looking for the reasons that make certain people in the Thai state become unidentified persons, in order to be able to solve the problem effectively at the cause; makes it more noticeable that being persons, non-documented and nameless absent from any civil registration, might happened because these persons in fact live in the remote area of Thailand, or simply they are indigenous people. Because being such persons, living in the remote area might possibly increase the chances that they could be absent from the civil registration, being indigenous make them to be considered as foreigners or aliens. On the part of the government officers, who should know better that even foreigners could have their names registered in the Thai civil registration but ignorance of that, refuse the request to add those names into the Thai civil registration. Hence, ignorance, on the part of both the officers and the unidentified persons themselves, is another significant cause that makes people become unidentified persons in Thai state as well.

From that said reason, come the clearer understandings of one particular nature of the unidentified persons, that, they are the group of people who generally cannot provide evidence that the government officers usually like to request from them in the process of adding their names into the civil registration system. Therefore, to successfully solve the problem of non-documented and unidentified persons, the officers in charge should not request such evidences that the unidentified persons themselves do not possess nor unable to provide ones.

Fourthly, studying the consequences happened while being non-documented and unidentified of the persons, deeper one comes to realize the gravity of such effects inflicted upon them. It is urgent to do something in order that the non-documented and unidentified human persons, while being as such, will be able to access fundamental human-rights that a human person should have, and also acquire the rights to be able to improve their quality of life of well-being. It could be done by ways of amending the related laws, or/and, clarifying the social misunderstandings, of which these unidentified persons who are legally unable to identify themselves as such will no longer have to unnecessarily provide or being requested to do so.

Fifthly, involving in the experiential research with problem solving process together with the cases studied in this thesis, I as the student of this thesis discover that, there is a real need in legal aid in the process. To be able to have the identification document legal aid is needed, such as; there is a need to investigate various concerning facts according to international law, to look for and edit trustworthy evidence, to check up the related legal knowledge and policies, to plan legal procedure, and to be able to affirm different points of relating laws whenever denied.

This point makes me realize also that lawyers and legal aid centers should come together to have a more active role in solving the problem. I shall propose to set up "Legal Aid Center for Unidentified Persons" under the faculty of Law, of different education institutes, and in the organizations that have occupation with law, or those deliver help for the people.

Lastly, I would like to affirm further that, in helping the unidentified persons to get the identification document, it must be the most authoritative document of identification as possible, accordingly to the proper rights of status of those particular unidentified persons themselves. The example case, so to speak, such as the unidentified person has the personal rights of status as proper to "nationality-less person" of the state, that is one that should have the nationality of the state itself, must be able to get the most appropriate personal identification document with the most authoritative nature to identify oneself as being the person with the nationality of the state, and no less. Doing so accordingly, the process of solving the problem of unidentified persons could also bring about further solutions for "stateless person" or "nationalityless person", to eventually have the appropriate personal state or state of nationality as well.